

Departament d'Història Medieval, de Paleografia i Diplomàtica
Facultat de Geografia i Història
Universitat de Barcelona

EL BAIX MARESME A L'ÈPOCA BAIX MEDIEVAL

Presentada per **Montserrat Richou i Llimona**
per optar al títol de Doctora en Història Medieval

Tesi de doctorat dirigida pel
Dr. Antoni Riera i Melis
Catedràtic d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona

Programa de Doctorat "Món medieval i modern.
Últimes línies de recerca".
Bienni 2003-2005

Maig 2007

PART PRELIMINAR

LES FONTS | LA METODOLOGIA

“El mérito científico tiene cuatro fases igualmente importantes: 1) tener una idea, 2) tratarla para crear conocimiento, 3) caer en la cuenta de su trascendencia y 4) convencer de ello a los demás” (Jorge Wagensberg).

1.-LES FONTS I LA METODOLOGIA

1.1.-LES FONTS

Les escriptures en les quals basem el present estudi superen els 2000 documents. La major part d'aquest fons documental ha estat directament exposat a les taules dels diferents capítols, que forneixen la nostra investigació. Ens estem referint a 1854 documents. La major part d'aquest darrer recull documental procedeix de l'escripturació dels diferents pactes o contractes, elaborats per notaris civils i eclesiàstics, que ens reflecteixen les relacions de tota mena, que sobretot s'estableixen entre les classes socials no privilegiades del moment: la pagesia i la gent dels oficis del BaixMaresme¹. Aquesta documentació és la base pràctica i teòrica de la nostra recerca, que alhora es troba recolzada per una altra tipologia de fonts, que desenvolupa els diferents aspectes de la documentació bàsica².

Els arxius, que hem visitat per a obtenir el nostre recull documental, han estat els que presentem a continuació.

¹ Per aquesta raó, veurem com les fonts de caire senyorial, força estudiades a la zona, són d'una quantia poc significativa, si les comparem amb la resta de les fonts documentals. D'aquestes escriptures, podem destacar els 625 documents directament relacionats amb el mercat de la terra i del numerari, els 627 documents, que ens informen dels pactes d'esposalles, i els 545 testaments treballats.

² A cada capítol, a part de la documentació base de l'estudi, observarem l'existència de tota una sèrie de fonts, que complementen amb la seva informació aspectes a les quals paulatinament ens anirem referint.

ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL D'ARGENTONA (AHMA)

Els documents que utilitzem d'aquest arxiu són bàsicament de quatre tipus : la col·lecció de pergamins, que ja vàrem tractar per a l'elaboració de la nostra Tesi de Llicenciatura³, la minsa documentació en paper referent a la zona i al període que ens ocupa, l'índex del "Llibre del Baixell"⁴ (sic), així com els Capbreus, utilitzats per Maria Josep del Castillo per a la realització de la seva Tesi de Llicenciatura⁵. De tota aquesta documentació, volem assenyalar la importància de l'índex del "Llibre del Baixell" i els Capbreus, elaborats per als senyors de Sant Vicenç i de Vilassar.

El primer capbreu, anomenat "Capbreu vell de les rendes d'Argentona i Vilassar", ens aporta un bon complement a les dades obtingudes de la documentació inèdita consultada en d'altres arxius. El segon capbreu, redactat entre els anys 1558 i 1614, ens ofereix dades de diferent tipologia documental, referents al nostre període, que els pagesos aporten al realitzar la confessió. A vegades, aquestes informacions, recollides d'aquest segon capbreu, es veuen ratificades per documents, localitzats a d'altres arxius. En altres ocasions, es presenten com una nova entrada de referències de les quals no n'ha quedat cap altre tipus de rastre escrit o pertanyen a alguns arxius de caire patrimonial que no permeten l'accès dels estudiosos. Per tant, ens ha semblat adient utilitzar algunes de les informacions esmentades en aquests capbreus, des d'una nova perspectiva i, d'aquesta manera, poder oferir una recerca més completa i acurada.

³ MONTSERRAT RICHOU i LLIMONA: Aproximació a la història d'Argentona (segles XIII-XV). Ajuntament d'Argentona, Copisteria la Juliana, 1987. Tesi de Llicenciatura dirigida pel Dr. Josep Mª Sairach, l'any 1985.

⁴ Aquest índex incomplet, d'època posterior, correspon al Manual núm.5 o "Llibre del Baixell" (sic) de l'Arxiu Parroquial de Sant Genís de Vilassar. És evident que la informació que ens proporciona el manual original és molt més completa que la còpia; malgrat que en la realització d'ambdós buidatges documentals, hem observat que hi ha alguns documents que no s'han conservat en el manual original.

⁵ MARIA JOSEPA CASTILLO i EZQUERRA,: Argentona i Vilassar a cavall de dues èpoques. Argentona, l'Aixernador Edicions Argentonines ("Col·lecció el Montalt", núm.7), 1990. Tesi de Llicenciatura dirigida pel Dr. Josep Mª Sairach.

MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA DE MATARÓ (MASM)

Dels tres-cents pergamins consultats, són poquíssimes les dades que hem aconseguit d'aquest arxiu, car la majoria fan referència a Mataró i a viles properes, com és el cas d'Argentona. Malgrat tot, tindrem en compte les notícies recollides relatives a les zones de Cabrera i de Vilassar.

ARXIU PARROQUIAL DE SANT PERE DE PREMIÀ (APPD)

A l'arxiu parroquial, hem treballat amb tres manuals notariaus, elaborats pels rectors de la parròquia d'aquesta localitat. Posteriorment, durant el segle XVII, en Josep Cardona, rector de la parròquia esmentada, va indexar-los⁶. Aquesta tasca ens ha facilitat força la recerca. Tot i així, també hem de comentar que hem inclòs algunes fonts, que no havien estat indexades.

El Manual 1 ens ofereix 39 documents pel període 1462-1488. En aquest primer manual, les escriptures predominants són les compravendes i les permutes d'agrer. En el Manual 2, que recull diferents fonts del període 1470-1506, hem localitzat 66 documents, que es refereixen al període temporal que nosaltres estudiem. En aquest segon manual, les dues tipologies documentals predominants són les escriptures de compravenda i els testaments. En quan el tercer i darrer manual consultat, que s'ocupa del període 1463-1549, trobem 30 testaments i dos codicils.

MUSEU MUNICIPAL DE PREMIÀ DE DALT (MMPD)

Volem agrair des d'aquestes planes l'ajuda que ens ha dispensat l'Imma Ginferer, sens la qual no podríem comptar amb les úniques referències de fonts documentals de tipus patrimonial que gaudim d'aquesta localitat⁷. Malgrat

⁶ VIRGÍNIA MARTÍNEZ MARTÍNEZ: "Apunts de l'Arxiu Històric Parroquial de Sant Pere de Premià". Premià de Mar, *Les nostres arrels*, núm.12, 1992, pàg.6.

⁷ Comptem amb referències documentals de Can Botey, cedides al Museu pel senyor Josep Madurell, que va realitzar un inventari molt breu de part de la documentació d'aquest arxiu Patrimonial, així com de notícies recollides a Can Riera de la Riera pel senyor Josep Mª Pinto, qui ens ha facilitat l'esmentada informació, a qui regracien des d'aquestes planes. Per una altra banda, l'esmentat Museu ens ha permès consultar reproduccions documentals, procedents de l'Arxiu Patrimonial Pi d'Aiguafreda, parcialment presentades per JAUME OLIVER i BRUY: Introducció a la Història de Premià de Dalt. Premià de Dalt, Ajuntament de Premià de Dalt ("Col.lecció del Museu de Premià de Dalt"), 2003.

la seva col.laboració, no hem pogut endegar cap buidatge als arxius patrimonials de can Riera de la Riera ni de can Botey.

MUSEU MUNICIPAL DE LA MARINA DE VILASSAR DE MAR (MMMVM)

En aquest museu, hem consultat el fons de Can Carbonell. Es tracta d'un arxiu familiar, cedit a l'esmentat museu per la família Carbonell. Entre els documents en pergamí que pertanyen al nostre període, en figuren catorze de diversa tipologia, que no només es refereixen a la zona de Vilassar, sinó que també ens informen de la veïna vila de Cabrera.

MUSEU ARXIU MUNICIPAL DE VILASSAR DE DALT (MAMVD)

D'aquest museu-arxiu només podem utilitzar quatre documents en pergamí del fons Armengol. Aquestes fonts són un establiment, una venda, una donació i un testament. Els personatges que protagonitzen els diferents documents consultats sovintegen a la documentació recollida en d'altres arxius de la zona, sobretot a l'arxiu parroquial de Sant Genís de Vilassar.

ARXIU PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE VILASSAR (APSGV)

Sens dubte, aquest arxiu és el que ens proporciona el major nombre de documents. Hem realitzat el buidatge de nou manuals notariais i de centenars de documents, més de 300, pendents de classificar, que en una pre-classificació que hem endegat, hem batejat amb el nom de «Diversorum». Aquesta documentació dispersa està formada des de manuals notariais sense relligar fins a documentació independent de paper.

El Manual 1 (1337-1381), el manual 3 (1365-1462) i el manual d'òbits (1468-1507) són llibres notariais, d'origen eclesiàstic, que només ens aporten informació sobre testaments.

El Manual 6 (1417-1438) i el manual 8 (1443-1449), a més d'oferir-nos testaments, també ens proporcionen d'altra tipologia documental, com poden ser èpoques de dot, debitoris, vendes de censals, donacions, enfranquiments, crides, empires, etc.

L'anàlisi de la resta de manuals notariais consultats, ens aporta documentació de diversa tipologia, a excepció de l'escripturació de testaments⁸.

ARXIU DE LA CATEDRAL DE BARCELONA (ACB)

En aquest arxiu eclesiàstic hem treballat amb diferents manuals notariais de la Pia Almoïna de la Seu de Barcelona i de la Pabordia del mes de maig de la Seu de Barcelona. D'aquest material, destaquen els establiments emfitèutics, les cartes precàries i les confessions de capbreus. Es tracta d'una trentena de documents, que bàsicament tracta la població de Premià⁹.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA (BC)

A la secció de Reserva de la Biblioteca de Catalunya, hem consultat i buidat la documentació de diferents lligalls de paper del Fons del Marquesat de Moja, referent al període estudiat¹⁰.

⁸ Ens estem referint al Manual 2 (1359-1377), al Manual 4 (1377-1384), el Manual 5 o "Llibre del Vaixell" (1391-1423), el Manual 7 (1443-1449) i la documentació classificada com a Diversorum.

⁹ De la Pia Almoïna de Barcelona, podem esmentar els 5 manuals següents: Establiments y propietats situats al pia de Barcelona, costa del mar, Valles, Panades y Sitges" (Portada) // "Llibre de precharis y stabliments de la Pia Almoyna de la Seu de Barcelona. Rebut en poder de Pere Pasqual, notari public de Barcelona" (Signatura: "A. N° 69 1368 a 1626"); "Llibre de Precaris de la Pia Almoyna en poder de Bernat Matheu, notari de Barcelona. Comensa à 19 de octubre del any 1426 y ha finit à 15 de setembre de 1443. En dit capbreu hi ha confessions de St. Feliu, de... y altres llochs" (Signatura: "A. N° 7. Precaris 1426-1443"); "Llibre de precaris, y altres actes fahens per la Pia Almoyna de la Seu de Barcelona en poder de Francesch Molis notari public de Barcelona des del any 1456 fins 1459" (Signatura: "A. N° 14 1456-1459"); "Pia Almoyna, en poder de Pere Pasqual notari. Incipit dia 4 decembris 1480 et finivit dia 11 augusti 1489. Aious de Cornella, dins Barcelona, Hospitalet, Cabrera, Garraf, Vich, Sant Feliu de Llobregat, Miralpeix y Castell de Port" (signatura: "A. N° 18 1480-1489); "Pia Almoïna del territori en poder de Francech Sunyer y Salvador Coll notaris publics de Barcelona y scrivanias del capitol" (Signatura: "A. N° 38 1485 a 1645). En quan a la Pabordia del mes de Maig de la Seu de Barcelona, només hem trobat documentació als 2 manuals, que citem a continuació: Pabordia Capbreu «P.n°40 1416 a 1540 » ACB i Pabordia Capbreu «P.n°51 E 1439 a 1440 » ACB.

¹⁰ Per agilitzar la recerca, hem utilitzat el catàleg realitzat, l'any 2001, per l'historiador vilassarenc PERE BENITO i MONCLÚS. Concretament hem consultat els següents lligalls: 5, 21, 113, 220, 223, 262, 269, 278,279, 297, 331, 387/87, 431, 435, 438, 441, 445, 446, 447,451, 455, 475, 479, 490, 511, 518, 543, 554 i 558.

ARXIU HISTÒRIC DE PROTOCOLS DE BARCELONA (AHPB)

D'aquest arxiu hem consultat 117 manuals notariais, procedents de la tasca realitzada de 14 notaris barcelonins. Bartomeu Agell (1402-1466), amb família a Cabrera, ha estat el notari que ens ha aportat més documentació. D'aquest notari hem consultat 43 manuals. D'aquests, 20 són manuals comuns i la resta són manuals de compravendes. Amb un nombre similar de manuals, concretament 49 manuals, es situa en un segon ordre en Miquel Franquesa (1456-1482). Els manuals d'aquest notari barceloní es troben classificats, segons siguin: Manuals Comuns, Llibres de compravendes, Llibres de testaments o plec de documentació diversa. Les fonts procedents dels llibres de diferent tipologia i de la documentació dispersa d'ambdós notaris són 478 documents. Als següents fulls, es pot consultar la classificació de tipologies documentals de part de la documentació de Bartomeu Agell i de Miquel Franquesa. La resta de manuals notariais d'altres notaris, que han estat uns 34 manuals, només ens han aportat una vintena de documents interessants¹¹.

¹¹ Els altres notaris dels quals hem consultat material documental han estat: Francesc Ladernosa (1355-1381), Joan Nadal (1384-1431), Pere Ponç (1401-1447), Joan Reniu (1413-1439), Pere Folgueres (1393-1442), Antoni Parera (1431,1471) i Nicolau de Mediona (1432-1498), Jaume Mas (1449-1505), Joan Guerau (1452-1474).

Taula núm.-1
Tipologia Documental dels Manuals Notarials de Bartomeu Agell (AHPB)

Manual	Nom- bre doc.*	Tipologia documental dels Manuals comuns i de vendes de Bartomeu Agell (1402-1466) AHPB																
		Àpo ca dot	Àpo ca eixq var	Àpo- ques llegat testa- mentaris	Arren- da- ments	Capitols Matri- monials	Censals morts	Com- pra- ven- des	Com- pra- ven- des carta- grà- cia	Con- fes- si- ons	Definició drets familiaris	Dona- cins	Enfran- quiments	Espon- salsicis	Establi- ments/ sols-es- tablaments	Procu- res	Permu- tes	Restitucions dot
1	33	3	-	-	-	1	8	17	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-
2	34	4	-	-	-	3	11	9	-	1	-	-	3	1	-	1	-	-
3	39	-	-	3	-	-	18	-	5	-	-	1	-	2	3	-	3	1
4	6	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
5	12	1	-	-	-	1	1	4	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
6	5	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	/1	-	-	-	-
7	6	1	1	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	7	-	-	-	1	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	6	1	1	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
10	15	2	1	-	-	2	3	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
11	4	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	15	4	-	-	-	3	3	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
13	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	11	1	-	1	-	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
16	15	2	1	-	-	1	5	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
17	22	2	-	-	-	1	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	16	1	-	-	-	-	4	6	1	-	-	-	-	2	-	-	1	-
19	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	13	-	-	-	-	3	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	13	-	-	-	-	-	2+5	2+3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
22	2	-	-	-	-	-	0+2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	1	-	-	-	-	-	-	0+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	3	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	7	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
28	5	-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	6	-	-	-	-	-	2	2+1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	4	-	-	-	-	-	1	2+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	301	24	5	7	3	17	76	78	11	2	2	3	3	7/1	5	5	6	1

*S'han posat al quadre les tipologies més freqüents, que apareixen als Manuals, no s'hi inclouen els documents dels manuals especialitzats en vendes. Per aquest en podem fer un altre de quadre.

*2 S'han comptat tots els documents, per tant n'hi ha d'alguna tipologia que no els hem classificat.

*Els documents dels Manuals de Vendes repetits, els hem assenyalat a part. A continuació del signe d'adició. Els documents repetits no els comptat al concepte de total de les tipologies.

Els numeros de la primera columna de la taula de Bartomeu Agell, que hem inserit a l'anterior pàgina, corresponen als manuals comuns i de compravendes, que aquí esmenten:

- 1.-Manuale Primum (1419-1424)
- 2.-Primum Manuale (1428-1430)
- 3.-Tercium Manuale(1431-1432)
- 4.- Manual (1434-1435)
- 5.-Septimum Manuale (1435-1436)
- 6.-Manual (1438-1439)
- 7.-Manual (1441)
- 8.-Manual (1442-1443)
- 9.-Manual (1445)
- 10.-Vigesimum primum manuale instrumentorum et contractorum (1446)
- 11.-Vigesimum sextum manuale (1449)
- 12.-Manual (1451)
- 13.-Manual (1457-1458)
- 14.-Manual (1448)
- 15.-Manual (1458)
- 16.-XXXVIII Manuale (1458-1459)
- 17.-XXXV (IIII Manuale) 1458-1459
- 18.-Manual 1461
- 19.-Manual 1461-1462
- 20.-XXXX Manuale (1464)
- 21.-Primus liber vendicionum et stabilimentorum et aliarum alienariorum (1428-1430)
- 22.-Llibre de vendes (1431-1432)
- 23.-Llibre de vendes (1439-1442)
- 24.-Llibre de vendes (1444-1445)
- 25.-Llibre de vendes (1446-1447)
- 26.-Llibre de vendes (1452-1453)
- 28.-Llibre de vendes (1455-1456)
- 29.-Liber vendicionum (1459)
- 31.- Llibre de vendes (1461-1462).

Taula núm.-2

Tipologia Documental dels Manuals Notarials de Miquel Franquesa (1456-1482)

Tipologia documental dels manuals notariais de Miquel Franquesa (1456-1482)													
Manual	Nombre doc	Apoques dot	Apoques eixovar	Arrendaments	Capítols Matrimonials	Censals morts	Compravendes	Compraves a carta de gràcia	Esponsalsicis	Establiments*	Permutes	Restitucions dot	Altres
1	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
2	4	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-
4	7	-	1	-	3	1	2	-	-	-	-	-	-
5	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
6	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	6	-	-	1	1	-	2	1	-	-	-	-	1
9	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
10	4	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	1
12	14	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	6
13	9	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	3
14	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
15	15	-	-	2	2	1	2	3	-	-	-	-	5
16	8	-	-	-	1	-	3	1	-	-	1	-	2
17	10	-	-	-	1	1	1	3	-	-	-	1	3
19	14	1	-	-	1	1	7	-	-	1	-	-	3
20	5	1	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-
21	4	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	1
22	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
23	15	-	-	-	-	2	4	-	-	1	2	-	6
25	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
28	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
29	4	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	-	-
30	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	2
32	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
33	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
34	8	-	-	-	-	-	7	1	-	-	-	-	-
35	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
36	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
37	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	160	6	2	4	25	15	45	12	1	3	4	2	40

* També s'hi ha comptat els sots-establiments. També hi ha 16 testaments (11 docs al 38, 1 doc al 39 i 4 docs al 40).

Els numeros de la primera columna de la taula de Miquel Franquesa corresponen als manuals de diferent tipologia d'aquest notari:

- 1.-Primum manuale omnium instrumentorum (1456,10,2-1462,11,3)
- 2.-Primum manuale omnium instrumentorum (1462,12,20-1465,2,20)
- 3.-Manual (1465,7,16-1466,3,22)
- 4.-Quartum Manuale (1466, 12,23- 1467,10,6)
- 5.-Manuale sextum (1468, 5,20- 1469,1,5)
- 6.-Manual (1469, 9,12-1470, 4,10)
- 7.-Manual (1470,11,10-1471, 5, 9)
- 8.-Manual (1471,5,10-1472,4, 14)
- 9.- Manuale duodecim (1472,4, 15-1473,2,3)
- 10.-Manuale tercium decimum (1473,2,3-1473,8,25)
- 11.-Manuale (1473,8,26-1473,12, 18)
- 12.-Manual (1475,9,8-1476,10, 25)
- 13.-Manuale decimum octavum (1476, 10, 25-1477, 6, 6)
- 14.-Manuale (1477,6,6-1477,12, 12)
- 15.- Manuale vicesimum (1477, 12, 12-1478,7,28)
- 16.-Manuale (1478,7,28-1479,4, 16)
- 17.- Manuale vicesimum secundum (1479,4,17-1479,11,10)
- 18.-Manual (1479,11,22-1480,5, 15)
- 19.-Manual (1480,6,23-1481,1, 18)
- 20.-Manual (1481,1,19-1481,8,2)
- 21.-Manual (1481,8,9-1482,2,20)
- 22.-Llibre comú (1463,2,11-1464, 6,28 i 1464,11,8-1465,5,13)
- 23.-Llibre comú (1465,4,23-1479)
- 24.-Llibre comú (1466,7,23-1467, 1,22)
- 25.-Llibre comú (1467,10,29-1468, 1,21)
- 26.-Llibre comú (1468,10,11-1468, 12,8)
- 27.-Llibre comú (1469,3,22-1469,5,14)
- 28.- Llibre comú (1469,8,11-1470, 7,23)
- 29.-Liber primus vendicionum (1463,2,28-1466,3,8)
- 30.-Tercius liber vendicionum (1467,11,20-1469,2,16)
- 31.-Llibre de vendes (1469,6, - 1470,11,14)

- 32.-Llibre de vendes (1470,11,3- 1473,1,13)
- 33.-Llibre de vendes (1473,2,12- 1474,4,)
- 34.- Liber septimus vendicionum (1474,10,24- 1477,1,18)
- 35.-Llibre de vendes (1477,1,23- 1478,6,3)
- 36.-Llibre de vendes (1478,5,29- 1480,5,17)
- 37.- Plec de capítols matrimonials (1452-1482).

També de Miquel Franquesa, hem consultat la següent documentació, que no es troba reflectida a la taula:

- Llibre de testaments(1457-1480)
- Plec de testaments(1465-1482)
- Llibre de testaments (1474-1482)
- Plec de documentació diversa (1458-1480)
- Plec de documentació diversa (1463-1482)
- Plec de documentació diversa (1464- 1482)

1.2.-LA METODOLOGIA

El punt de partida de la nostra investigació s'ha desenvolupat arran de tres dades fonamentals: la cronologia, l'espai i la població. Per tant, una vegada vàrem decidir centrar-nos en l'anàlisi de la població pagesa baix maresmenca durant el període 1348-1486, vàrem poder iniciar el nostre estudi. Com és evident, aquesta decisió va estar precedida d'una intensa recollida de documentació, procedent de diversos arxius, que es va realitzar amb la finalitat de comprovar si aquest objectiu era viable i estava al nostre abast. Cal destacar també un altre objectiu, que ens ha acompanyat a les diferents fases de la present investigació. Es tracta del propòsit de realitzar una rigurosa anàlisi de caràcter regional, que contribuís en un avenç del coneixement d'un territori més extens. Ens estem referint a la Catalunya Vella BaixMedieval. En conseqüència, l'estudi d'un espai reduït no ha comportat una flexibilització en relació al tractament de les dades. Sinó més aviat al contrari. Pensem que amb l'elaboració de treballs d'aquestes característiques, es realitza un veritable pas vers una història més propera a la realitat, que intentem confegir.

En el nostre País, els estudis de caire local comporten una primera fase d'investigació, adreçada a la recerca documental d'unes fonts que es troben disperses en un territori, que molt sovint supera els límits geogràfics de les delimitacions actuals. Aquesta situació ens ha comportat dos reptes. El primer ha estat l'haver d'organitzar-nos per a poder simultanejar la recerca amb els diferents àmbits, en els quals es desenvolupa la nostra vida quotidiana. El segon entrebanc, ha estat que en la majoria dels arxius visitats la documentació es trobava sense classificar i, per tant, hem hagut d'invertir temps per a realitzar una primera selecció documental. Esperem que amb la utilització de les noves tecnologies per part dels diferents arxius del nostre País, es produeixi una sistematització digital dels fons documentals i que l'investigador pugui accedir via telemàtica al nostre patrimoni documental i, d'aquesta

manera, alleugerir les primeres fases de les investigacions. Per consegüent, considerem que la recerca documental ha estat àrdua, ja que hem hagut d'esmerçar temps als diferents arxius, per a desplaçar-nos-hi i per a treballar-hi. Ara bé, també és cert que la dedicació s'ha vist recompensada pels resultats obtinguts. Hem simultanejat la recerca documental en arxius de diferent titularitat amb l'elaboració d'una sèrie de bases de dades, que ens ha facilitat el tractament de la informació recollida i ens ha compensat el temps adreçat a la recerca d'arxiu. Per a l'elaboració de les taules, hem utilitzat els programes Access i Microsoft Word. Per a la confecció de gràfics, el Microsoft Excel. Hem digitalitzat algunes fonts, que després hem pogut visualitzar, mitjançant el programa Paint Shop Pro.

A continuació, hem iniciat una nova fase de la nostra investigació. En aquesta nova etapa, hem realitzat diferents tasques relacionades amb les dades, que ja teníem informatitzades. Fonamentalment, hem realitzat anàlisis per a comprovar si algunes de les preguntes que ens havíem plantejat, mentre havíem anat llegint la documentació, eren certes o no. També hem elaborat comparacions entre la documentació recollida i els resultats d'altres investigacions, per a saber si les conclusions d'altres erudits podien aplicar-se a les nostres fonts. També hem d'assenyalar, que a les diferents fases d'aquest procés d'investigació, hem efectuat una recerca i una lectura de diferents materials d'informació. Estem parlant de la bibliogràfica bàsica i d'ampliació, que es pot consultar a la part final d'aquest treball.

1.3.-TAULA D'ABREVIATURES

ACB: ARXIU DE LA CATEDRAL DE BARCELONA

AHMA: ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL D'ARGENTONA

AHPB: ARXIU HISTÒRIC DE PROTOCOLS DE BARCELONA

APCBPD: ARXIU PATRIMONIAL CAN BOTEY PREMIÀ DE DALT

APCRPD: ARXIU PATRIMONIAL CAN RIERA PREMIÀ DE DALT

APPA: ARXIU PATRIMONIAL PI D'AIGUAFREDA

APSPPD: ARXIU PARROQUIAL DE SANT PERE DE PREMIÀ DE DALT

APSGVD: ARXIU PARROQUIAL DE SANT GENÍS DE VILASSAR DE DALT

BC: BIBLIOTECA DE CATALUNYA

MAMVD : MUSEU ARXIU MUNICIPAL DE VILASSAR DE DALT

MASMM: MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA DE MATARÓ